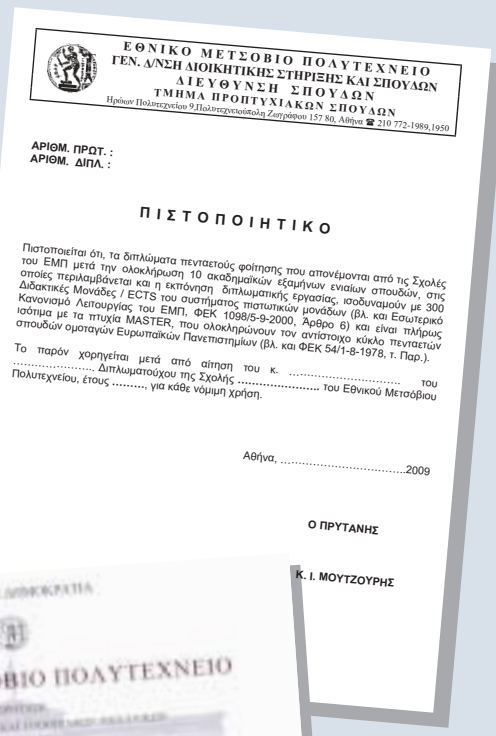

Οι Πολυτεχνικές Σχολές της χώρας προχωρούν στην αναγνώριση των σπουδών ως Master που χορηγείται μετά από πέντε χρόνια σπουδών σε ομότιμα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια. Η εξέλιξη αυτή δείχνει ότι μία στρατηγική επιλογή, για το παρόν και το μέλλον της τεχνικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, που αποτελεί πάγια θέση και αίτημα του ΤΕΕ, βρίσκει πλέον το δρόμο της δικαίωσης και της εφαρμογής. Η 8η Σύνοδος των πρυτάνεων Πολυτεχνείων και κοσμητόρων Πολυτεχνικών Σχολών, που συνεδρίασε στις 9 Ιουνίου στα Χανιά, υπό την προεδρία του καθηγητή Ιωακείμ Γρυσπολάκη, πρύτανη του Πολυτεχνείου Κρήτης, παρουσία του προέδρου του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας Γιάννη Αλαβάνου, καθιέρωσε την κοινή στάση των Πολυτεχνικών Σχολών να χορηγούν στους αποφοίτους τους και πιστοποιητικό ότι τα διπλώματά τους είναι ισοτίμα με τα ευρωπαϊκά master 5ε-

Σε επιφυλακή η πανεπιστημιακή κοινότητα, το ΤΕΕ και οι επιστημονικοί φορείς για το νέο Σ/Ν περί «αναβάθμισης» των ΤΕΙ

κολούθηση μαθημάτων γενικών και εμβαθύνσεως επί 10 εξάμηνα και την εκπόνηση πρωτοτύπου διπλω-

Δίπλωμα ισότιμο με πτυχίο Master πέντε χρόνων σπουδών

τούς διάρκειας -το ΕΜΠ χορηγεί ήδη τα πρώτα πιστοποιητικά, παράλληλα με το δίπλωμα, κατόπιν αιτήσεως των δικαιούχων- ενώ η ίδια Σύνοδος προχώρησε και σε κοινή απόφαση, με την οποία καθορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ένα τμήμα μηχανικών, προκειμένου να απονέμει διπλώματα μηχανικών και να οργανώνει μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών σε εξειδικευμένα θέματα μηχανικών.

Καλό θα ήταν η Πολιτεία να προχωρήσει στην έκδοση ΠΔ, για την πλέον επίσημη αναγνώριση της ισοτιμίας των πολυτεχνικών διπλωμάτων με master πενταετούς κύκλου σπουδών. Η θέση του ΤΕΕ είναι ότι τα χορηγούμενα διπλώματα από τα Πολυτεχνικά Τμήματα και τις Σχολές ενιαίου και αδιάσπαστου 5ετούς κύκλου σπουδών της χώρας (απαραίτητη προϋπόθεση για την άδεια άσκησης επαγγέλματος), μετά από επιτυχή παρα-

ματικής εργασίας ερευνητικού χαρακτήρα, διάρκειας τουλάχιστον ενός (1) εξαμήνου, είναι ισότιμα με τα ευρωπαϊκά master 5ετούς διάρκειας ή 10 εξαμήνων. Ειδικότερα, η εν λόγω ισοτίμηση διασφαλίζεται και πιστοποιείται από την 5ετή διάρκεια σπουδών, τα 65 μαθήματα που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα και την υποχρέωση της εκπόνησης διπλωματικής εργασίας τουλάχιστον για 6 μήνες. Οι 5ετείς ενιαίες και αδιαίρετες σπουδές είναι σήμερα απαραίτητες για τη διαμόρφωση της επαγγελματικής ταυτότητας ενός σύγχρονου μηχανικού. Οφείλουμε, επομένως, να κατοχυρώσουμε μέσω πιο πρόσφορων τρόπων την ισοδυναμία των διπλωμάτων μας με το επίπεδο Master εμβάνθυνας στην επιστήμη του μηχανικού. Ας ακολουθήσουμε, έστω και τώρα, τα παραδείγματα της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας, κλπ.

του ΑΡΓΥΡΗ ΔΕΜΕΡΤΖΗ

Επιστολή προς το υπουργείο Παιδείας

«Οι ρόλοι των ΤΕΙ και των Πανεπιστημίων είναι απολύτως διακριτοί» τόνισε σε επιστολή του προς τον υφυπουργό Παιδείας, Σ. Ταλιαδούρο, ο προεδρεύων της Συνόδου των Χανίων, καθηγητής κ. Γρυσπολάκης σημειώνοντας αναλυτικά ότι:

«Στις 9-6-2009 συνήλθε στα Χανιά η 8η Σύνοδος των πρυτάνεων Πολυτεχνείων και κοσμητόρων Πολυτεχνικών Σχολών, παρόντων του προέδρου του ΤΕΕ, Ι. Αλαβάνου, των πρυτάνεων καθηγητών Σ. Κουμπιά και Ι. Γεροθανάση, των αντιπρυτάνεων του Πολυτεχνείου Κρήτης, της προεδρεύουσας της επιτροπής του ΣΑΠΕ, Α. Μοροπούλου και του προέδρου του ΤΕΕ/ΤΔΚ, Α. Πιταριδάκη, Εκ μέρους όλων αυτών σας αποστέλλω την επιστολή αυτή».

Στην επιστολή γίνεται αναφορά σε δημοσιεύματα εφημερίδων, σύμφωνα με τα οποία «προετοιμάζεται νομοσχέδιο του υπουργείου Παιδείας, με το οποίο θα δίδεται δυνατότητα στα ΤΕΙ να συνεργάζονται με αντίστοιχα τμήματα Πανεπιστημίων για την από κοινού διοργάνωση και διεξαγωγή μαθημάτων, σεμιναρίων, εργαστηρίων, εκπόνηση διπλωματικών εργασιών, ακόμη και κοινή διεξαγωγή

εξετάσεων». Υπογραμμίζεται σχετικά προς το υπουργείο Παιδείας η πλήρης αντίθεση της Συνόδου των πρυτάνεων Πολυτεχνείων και κοσμητόρων Πολυτεχνικών Σχολών στο σχεδιασμό του υπουργείου Παιδείας για την κοινή οργάνωση προγραμμάτων προπτυχιακών σπουδών μεταξύ πανεπιστημίων και ΤΕΙ.

Στην επιστολή που απεστάλη προς το Υπουργείο Παιδείας τόνισε ότι: «Τα μεν πανεπιστήμια έχουν ως στόχο την επιστημονική έρευνα και την εκπαίδευση επιστημόνων, τα δε ΤΕΙ έχουν ως στόχο την εκπαίδευση τεχνολόγων και τεχνιτών και την τεχνολογική έρευνα. Θα πρέπει να γίνει σαφής η αναγκαιότητα ύπαρξης των ΤΕΙ, απολύτως διακριτών από τα πανεπιστήμια, για την εκπαίδευση νέων ανθρώπων σε επαγγέλματα χρήσιμα για τη χώρα μας. Για τους λόγους αυτούς είμαστε αντίθετοι με τη θεσμοθέτηση της δυνατότητας οργάνωσης κοινών μαθημάτων, σεμιναρίων, εργαστηρίων, εκπόνηση διπλωματικών εργασιών και κοινή διεξαγωγή εξετάσεων με τα τμήματα ΤΕΙ».

Νομοσχέδιο για τα ΤΕΙ

Στο μεταξύ, το υπουργείο Παιδείας, σύμφωνα, επίσης, με δημοσιεύμα-

Το ΤΕΕ και τα πολυτεχνεία ζητούν από το υπουργείο Παιδείας να θεσπιστούν οι προϋποθέσεις, υπό τις οποίες ένα πανεπιστημιακό τμήμα θα φέρει στον τίτλο του τη λέξη «μηχανικός», ώστε ακαδημαϊκή κοινότητα, Πολιτεία και ΤΕΕ να αποδέχονται τα διπλώματα που απονέμει. Το πρόβλημα δημιουργήθηκε διότι αρκετά νέα τμήματα φέρουν στον τίτλο τους τη λέξη «μηχανικός», ενώ υπάρχουν αιτήματα και για αντίστοιχες μετονομασίες τμημάτων, χωρίς να πληρούνται βασικές προϋποθέσεις.

Η 8η Σύνοδος των πρυτάνεων Πολυτεχνείων και κοσμητόρων Πολυτεχνικών Σχολών, που καθόρισε αναλυτικά τις προϋποθέσεις, που θα πρέπει να πληροί μία σχολή μηχανικών, όπως σημείωσε ο προεδρεύων της Συνόδου, κ. Γρυσπολάκης, σε έγγραφό του προς το υπουργείο Παιδείας «προβληματίστηκε σοβαρά για την ποιότητα ορισμένων ήδη λειτουργούντων νέων τμημάτων μηχανικών. Αυτό συμβαίνει –υπογραμμίζεται στο ίδιο έγγραφο– στον υπέρτατο βαθμό για πολλά τμήματα των ΤΕΙ, δεδομένου ότι, μεταξύ άλλων, η πλειοψηφία του εκπαιδευτικού προσωπικού τους στερείται διδακτορικού διπλώματος. Για όλους αυτούς τους λόγους η προσπάθεια μετονομασίας των ΤΕΙ σε τεχνικά πανεπιστήμια και η προσπάθεια εξομοίωσής τους με τα Πανεπιστήμια μας βρίσκει εντελώς αντίθετους και αντιστρατεύεται το καλώς εννοούμενο συμφέρον της κοινωνίας».

Η Πρυτανεία του ΕΜΠ, με επίσημη ανακοίνωσή της στις 16 Ιουνίου 2009, έκανε γνωστό ότι προχώρησε στην απόφαση να χορηγείται στους αποφοίτους της, παράλληλα με το δίπλωμα, και πιστοποιητικό σπουδών ισοδύναμο με Master εμβάθυνσης στις επιστήμες του μηχανικού που θεραπεύονται σε κάθε Σχολή. Στην ίδια ανακοίνωση αναφέρεται αναλυτικά στα προγράμματα σπουδών, υποστηριζόμενα από την έρευνα (βασική και εφαρμοσμένη, ως άρρηκτη δεμένη με τη διδασκαλία), καθώς και επαγγελματικά εφόδια υψηλής ποιότητας, που παρέχουν οι σπουδές 5ετούς φοίτησης στο ΕΜΠ. Τονίζει ακόμη, την επιστημονική και επαγγελματική επάρκεια των αποφοίτων του ΕΜΠ, η οποία προκύπτει από τη δομή και

τη διάρκεια των σπουδών και επιβεβαιώνεται τόσο από την ακαδημαϊκή εξέλιξη όσων τη διαλέγουν, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, όσο και από την αποδοχή τους στην αγορά

Η ανακοίνωση της

εργασίας. Υπογραμμίζεται, δε, ότι πρόσφατα ολοκληρώθηκε πλήρης και συστηματική έρευνα, (η οποία χρηματοδοτήθηκε από το ΤΕΕ) από την οποία προέκυψε, με τεκμηριωμένα στοιχεία, ότι οι σπουδές στο ΕΜΠ είναι απόλυτα εναρμονισμένες και συγκρίσιμες με εκείνες του πτυχίου εμβάθυνσης (Master) στην επιστήμη του μηχανικού. Η Πρυτανεία του ΕΜΠ υπογραμμίζει ότι στο ίδρυμα έχουν γίνει πολύ σημαντικές προσπάθειες αναβάθμισης των σπουδών, ώστε η φυσιο-

τα, χωρίς να ενημερώσει την ακαδημαϊκή κοινότητα, τους τεχνικούς και επιστημονικούς φορείς –και ιδιαίτερα το ΤΕΕ– ως φορέα των διπλωματούχων μηχανικών και σύμβουλο της πολιτείας προχώρησε (; σύμφωνα με δημοσιεύματα) στην κατάθεση σχεδίου νόμου για την «αναβάθμιση των ΤΕΙ» στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή της Βουλής. Οι σχετικοί προ-

γραμματισμοί του υπουργείου Παιδείας –αναφέρουν οι δημοσιογραφικές πληροφορίες– είναι να ολοκληρωθεί η ψήφιση του «επίμαχου» νομοσχεδίου στα θερινά τμήματα της Βουλής.

Το ΤΕΕ, το οποίο έχει διατυπώσει ολοκληρωμένες θέσεις για μία αναγκαία και συνολική μεταρρύθμιση στη δομή της τεχνικής εκπαίδευσης,

Αναλυτικά, οι προϋποθέσεις που θα πρέπει ένα τμήμα Μηχανικών πενταετή κύκλου σπουδών να πληροί ώστε να απονέμει διπλώματα μηχανικών και να οργανώνει μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών σε εξειδικευμένα θέματα μηχανικών είναι:

1. Ο τίτλος του διπλώματος να αντιστοιχεί σε ειδικότητα μηχανικού.
2. Το Πρόγραμμα Σπουδών θα πρέπει να έχει τη δομή που έχει κα-

Οι προϋποθέσεις για λειτουργία και

θιερωθεί στην Ευρώπη για τα Τμήματα Μηχανικών, δηλαδή τα μαθήματα θα πρέπει να κατανέμονται ως ακολούθως: (α) Επιστημονικές βάσεις (μαθηματικά, μηχανική, φυσική, χημεία): 30%, (β) Τεχνολογικές γνώσεις: 30%, (γ) Βάσεις για μεθοδολογία λύσεων προβλημάτων ανάλυσης, σύνθεσης και σχεδιασμού συστημάτων και εφαρμογών: 25%, και (δ) Ανάπτυξη ικανής προσωπικότητας και επιχειρηματικών ικανοτήτων: 15%.

3. Η διάρκεια των σπουδών θα πρέπει να είναι δέκα εξαμήνων και να περιλαμβάνεται η εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας σε αντικείμενο συναφές με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος.

4. Τα γνωστικά αντικείμενα στα οποία εκλέγονται μέλη ΔΕΠ να είναι αντικείμενα μηχανικού, ώστε τα μέλη ΔΕΠ που διορίζονται να είναι στη

γνωμία των αποφοίτων να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις και ότι οι διοικήσεις του ΕΜΠ την τελευταία δεκαετία έχουν απευθυνθεί κατ' επανάληψη στην Πολι-

Πρυτανείας ΕΜΠ

τεία, με αίτημα να αναγνωριστούν οι σπουδές στα Πολυτεχνεία της χώρας ως ισότιμες με πτυχία επιπέδου Master, επαναφέροντας το σχετικό αίτημα. Στην ανακοίνωση τονίζεται ότι με το πιστοποιητικό αυτό θα προκύπτουν για τους αποφοίτους του ΕΜΠ τα ακόλουθα οφέλη:

α) Καθορισμός και αναγνωρισιμότητα του επιπέδου σπουδών στο ΕΜΠ, για τη δυνατότητα συνέχισης διδακτορικών σπουδών στο εξωτερικό και στη χώρα μας, χωρίς την

υποχρέωση ενδιάμεσης βαθμίδας εκπαίδευσης, π.χ. μεταπτυχιακά διπλώματα ειδίκευσης.

β) Θωράκιση των ελληνικών διπλωμάτων πενταετούς φοίτησης από την υποτίμηση που επιχειρείται με τα ευρωπαϊκά πτυχία τριετούς ή τετραετούς φοίτησης.

γ) Η δυνατότητα προσάυξης των προσόντων που συνεκτιμώνται στην αγορά εργασίας (μοριοδότηση στις προσλήψεις ΑΣΕΠ), καθώς επίσης και η διεκδίκηση επιδομάτων στις θέσεις εργασίας των μηχανικών στο δημόσιο τομέα.

Τέλος, τονίζεται ότι η θεσμική κατοχύρωση από την πλευρά της Πολιτείας, παραμένει μόνιμος και σταθερός στόχος, για την επίτευξη του οποίου απαιτείται διαρκής αγώνας, συντονισμένη προσπάθεια και ιδιαίτερα η συνδρομή όλων των φοιτητών μας.

ώστε σε όλες τις διακριτές βαθμίδες να απονέμονται τίτλοι σπουδών ανάλογοι με το περιεχόμενο και τη διάρκεια των σπουδών, όπως επίσης να ισχύουν επαγγελματικά δικαιώματα για όλους, τα οποία θα ρυθμίζονται από τους καθ' ύλην αρμόδιους, ενώ θα συνδέονται απολύτως με το επίπεδο των σπουδών και τις ανάγκες της αγοράς και της αναπτυξιακής πορείας

της χώρας, βρίσκεται σε στάση επιφυλακής, οργανώνοντας τις αντιδράσεις και παρεμβάσεις του.

Στο μεταξύ, δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ της 11ης Ιουνίου 2009 Προεδρικό Διάταγμα για την επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχίουχων του Τμήματος Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης και Σχεδιασμού Αντικειμένων του ΤΕΙ Αθήνας, το ο-

ποίο υπογράφεται αποκλειστικά και μόνο από τον υφυπουργό Παιδείας Σπ. Ταλιαδούρο και ρυθμίζει θέματα που εμπíπτουν στο αντικείμενο απασχόλησης των Αρχιτεκτόνων Μηχανικών.

Το ΤΕΕ θα προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας για την ακύρωσή του, καθώς, μεταξύ άλλων, δεν συνυπογράφεται από τον Υπουργό του αρμόδιου παραγωγικού υπουργείου, όπως προβλέπεται στο νόμο.

Οι νέες ενέργειες του υπουργείου Παιδείας, όπως επίσης οι περιγραφές των δημοσιευμάτων για τις ρυθμίσεις του νέου νομοσχεδίου για τα ΤΕΙ, ιδίως ως προς τη διάσταση να αντιμετωπίζονται αμέσως ή εμμέσως θέματα που αφορούν σε περιγραφές επαγγελματικών δικαιωμάτων, με απλές υπουργικές αποφάσεις, συγκεντρώνουν την προσοχή του ΤΕΕ, όπως επίσης και των άλλων επιστημονικών συλλόγων και φορέων, νομικών, ιατρών, οικονομολόγων κλπ., με τους οποίους ο φορέας των διπλωματούχων μηχανικών της χώρας έχει μόνιμη και σταθερή συνεργασία.

Συμμετοχές

Στην 8η Σύνοδο των Πρυτάνεων Πολυτεχνείων και κοσμητόρων Πολυτεχνικών Σχολών συμμετείχαν οι:

1. Πρύτανης Πολυτεχνείου Κρήτης, Καθηγητής Ιωακείμ Γρυσπολάκης
2. Αντιπρύτανης Πολυτεχνείου Κρήτης, Καθηγητής Νικόλαος Βαρότσης
3. Αντιπρύτανης Πολυτεχνείου Κρήτης, Καθηγητής Μιχάλης Πατεράκης
4. Αντιπρύτανης ΕΜΠ, Καθηγητής Γιάννης Πολύζος
5. Κοσμήτορας ΑΠΘ, Καθηγητής Νίκος Μουσιόπουλος
6. Πρύτανης Πανεπιστημίου Πατρών, Καθηγητής Σταύρος Κουμπιάς
7. Κοσμήτορας Πανεπιστημίου Πατρών, Νίκος Σπύρου
8. Πρύτανης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Καθηγητής Γιάννης Γεροθανάσης
9. Κοσμήτορας ΔΠΘ, Καθηγητής Γιάννης Διαμαντής
10. Καθηγητής Πανεπιστημίου Αιγαίου, Στέφανος Γκριτζαλής
11. Πρόεδρος ΤΕΕ, Γιάννης Αλαβάνος
12. Πρόεδρος Π.Τ. ΤΕΕ, Αντώνης Πιπριδάκης
13. Καθηγήτρια ΕΜΠ, Τώνια Μοροπούλου
14. Εκπρόσωπος ΤΕΕ, Γιάννης Φούρκας

μεγάλη πλειοψηφία τους μηχανικοί στο βασικό πτυχίο, ενώ οι μεταπτυχιακές σπουδές και το διδακτορικό θα πρέπει, επίσης, να είναι συναφή με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος. Τα μέλη ΔΕΠ, που δεν έχουν βασικό δίπλωμα μηχανικού, θα πρέπει να έχουν μεταπτυχιακές σπουδές και διδακτορικό δίπλωμα σε απολύτως συναφές αντικείμενο με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος.

Ίδρυση Πολυτεχνικών Σχολών Μηχανικών

5. Το Τμήμα θα πρέπει να έχει οργανωμένα και εξοπλισμένα εργαστήρια, στα οποία θα εκπαιδεύονται οι φοιτητές, στα μαθήματα μηχανικού.

6. Θα πρέπει να ενθαρρύνονται οι φοιτητές να συμμετέχουν στην πρακτική άσκηση κάθε καλοκαίρι, την οποία θα οργανώνει το Τμήμα, προκειμένου οι φοιτητές να απασχολούνται σε βιομηχανικές μονάδες, εταιρείες και επιχειρήσεις με αντικείμενα συναφή με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος.

7. Να εντάσσεται σε ήδη θεσμοθετημένη Πολυτεχνική Σχολή.

Οι προϋποθέσεις αυτές θα πρέπει να διασφαλίζονται από τις πρυτανείες των πανεπιστημίων, σε συνεργασία με τις ίδιες τις ακαδημαϊκές μο-

νάδες, προκειμένου να παρέχεται η απαιτούμενη βοήθεια για την ικανοποίηση των ανωτέρω αναφερθέντων προϋποθέσεων.

(Β) Προϋποθέσεις ίδρυσης Πολυτεχνικών Σχολών

Είναι σαφές ότι ένα Πανεπιστήμιο θα πρέπει να είναι συγκεντρωμένο στην ίδια περιοχή, προκειμένου να δίδεται η δυνατότητα στα μέλη του να επικοινωνούν μεταξύ τους και να υπάρχει εξοικονόμηση πόρων για τη διοίκηση και τη λειτουργία του.

Η αναγκαιότητα αυτή είναι ακόμη εντονότερη στο θέμα της Πολυτεχνικής Σχολής. Είναι ακαδημαϊκά αναγκαία η συνύπαρξη των Τμημάτων μιας Πολυτεχνικής Σχολής στην ίδια γεωγραφική περιοχή, προκειμένου να υπάρχει ενιαία διοίκηση, ενιαία παροχή υπηρεσιών στους φοιτητές και εξοικονόμηση πόρων στη διδασκαλία κοινών μαθημάτων. Κατά συνέπεια, ένα καλά οργανωμένο πανεπιστήμιο, το οποίο έχει ήδη οργανωμένα τμήματα επιστημών (Μαθηματικών, Φυσικής, Χημείας, Βιολογίας) και στεγάζει όλες αυτές τις μονάδες σε μία πόλη, πληροί τις προϋποθέσεις ίδρυσης Πολυτεχνικής Σχολής.

Σε αντίθετη περίπτωση, οι δυσκολίες ίδρυσης Πολυτεχνικής Σχολής είναι ανυπέρβλητες και δεν πρέπει να επιτρέπονται πειραματισμοί, ιδίως σε μία χώρα που οι πόροι είναι δυσεύροτοι.

Στο πρώτο θερινό τμήμα της Βουλής κατατίθεται για ψήφιση το νέο νομοσχέδιο του υπουργείου Παιδείας για τα ΤΕΙ, αναφέρουν τα δημοσιεύματα του Τύπου, χωρίς να υπάρχουν, στο μεταξύ, επίσημες ανακοινώσεις του υπουργείου Παιδείας.

Αναλυτικά, σημειώνεται σε ρεπορτάζ που δημοσίευσε η εφημερίδα «Το Βήμα» (στις 12 Ιουνίου 2009), ότι με το νομοσχέδιο κλείνουν τα τμήματα των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΤΕΙ) περιορισμένης ζήτησης που δεν δέχονταν εισακτέους τα τελευ-

ματα του ιδρύματος.

• Τμήματα ΤΕΙ, στα οποία ο αριθμός των κατ' έτος εγγεγραμμένων σπουδαστών είναι μικρότερος του 10% του αριθμού των εισακτέων στο τμήμα, για πέντε συνεχόμενα ακαδημαϊκά έτη, μπορούν με την παραπάνω διαδικασία να αλλάζουν γνωστικό αντικείμενο, να μετονομάζονται ή να συγχωνεύονται υποχρεωτικά με άλλο τμήμα συναφούς γνωστικού αντικείμενου, που λειτουργεί στο ίδιο ΤΕΙ. Σε περίπτωση που δεν τηρηθεί για οποιονδήποτε λόγο η διαδικασία αυτή, μπορεί με απόφαση του υπουργού Παιδείας και γνώμη του ΣΑΤΕ να διακόπτεται υπο-

είναι συναφείς. Τα εργαστήρια θα διευθύνονται από ένα μέλος εκπαιδευτικού προσωπικού της βαθμίδας του καθηγητή του αντίστοιχου γνωστικού αντικείμενου που ανήκει στο ίδιο τμήμα. Τα έσοδα των εργαστηρίων αυτών θα προέρχονται από: α) την εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων για λογαριασμό του τμήματός τους ή και τρίτων, β) τη διάθεση ερευνητικών και εν γένει επιστημονικών προϊόντων και τις κληρονομίες, δωρεές ή κληροδοτήματα του ΤΕΙ στο οποίο υπάγονται.

• Τμήματα ΤΕΙ μπορούν να συνεργάζονται με αντίστοιχα ή ομοειδή τμήματα πανεπιστημίων που έχουν την έδρα τους στην ίδια περιφέρεια, για την από κοινού διοργά-

νωση και διεξαγωγή μαθημάτων ή άλλων συστατικών στοιχείων του προγράμματος προπτυχιακών σπουδών και ιδίως για την παρακολούθηση παραδόσεων, σεμιναρίων, φροντιστηριακών ασκήσεων ή εργαστηρίων, την πρακτική άσκηση, την εκπόνηση διπλωματικών ή πτυχιακών εργασιών και τη διενέργεια των εξετάσεων, με την ισότιμη συμμετοχή των φοιτητών πανεπιστημίων και των σπουδαστών ΤΕΙ.

• Οι πρόεδροι των ΤΕΙ αποκτούν τη δυνατότητα να κάνουν τον τυπικό έλεγχο στις εξελίξεις του διδακτικού προσωπικού, όπως ακριβώς και οι πρυτάνεις των πανεπιστημίων.

Τέλος, όπως γίνεται και στα πανεπιστήμια, οι καθηγητές των ΤΕΙ

Τι προβλέπει το σχέδιο νόμου για τα ΤΕΙ

ταία χρόνια λόγω της βαθμολογικής βάσης του δέκα, ενώ ταυτόχρονα μπαίνουν οι «βάσεις» για τη ρύθμιση και τον καθορισμό των επαγγελματικών δικαιωμάτων των υποψηφίων τους. Παράλληλα, όμως, με τις διατάξεις του νέου νομοσχεδίου θεσμοθετείται η συνεργασία πανεπιστημίων και ΤΕΙ και σε προπτυχιακό επίπεδο, σε περιπτώσεις ομοειδών τμημάτων, που βρίσκονται στην ίδια περιφέρεια της χώρας. Η νομοθετική αυτή κίνηση θεωρείται η πρώτη για τη μερική ενσωμάτωση πανεπιστημίων και ΤΕΙ, καθώς έως σήμερα η συνεργασία τους γινόταν μόνο σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Πάντως, κύριος στόχος του υπουργείου Παιδείας είναι η άμεση «χαρτογράφηση» των τεχνολογικών ιδρυμάτων και η κατάργηση όσων από αυτά δεν προσελκύουν το ενδιαφέρον των σπουδαστών. Σύμφωνα με τις διατάξεις του νομοσχεδίου:

• Με απόφαση του υπουργού Παιδείας, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Ανωτάτης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΣΑΤΕ) και απόφαση της συνέλευσης του ΤΕΙ, μπορούν να αλλάξουν γνωστικό αντικείμενο, να μετονομαστούν ή να συγχωνευθούν τμή-

χρεωτικά η λειτουργία τους και να αναστέλλεται η εγγραφή και εισαγωγή σπουδαστών σε αυτά. Κατ' επέκταση, αν μια σχολή ΤΕΙ μείνει μόνο με ένα τμήμα, αν κλείσουν τα υπόλοιπα που υπάγονταν σε αυτήν, εξακολουθεί να ονομάζεται σχολή.

• Ρυθμίζονται τα θέματα καθορισμού των επαγγελματικών δικαιωμάτων των ΤΕΙ. Με την ψήφιση του νόμου, τα σχετικά με την επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων νεοϊδρυθέντων τμημάτων ΤΕΙ καθορίζονται πλέον μαζί με τα Προεδρικά Διατάγματα ίδρυσής τους. Επίσης, με Προεδρικά Διατάγματα που εκδίδονται από τον υπουργό Παιδείας, ύστερα από γνώμη του ΣΑΤΕ, μπορούν να καθορίζονται και τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων, ήδη, υφισταμένων τμημάτων ΤΕΙ, τα οποία και εκκρεμούν.

• Τα ΤΕΙ αποκτούν εργαστήρια, όπως και τα πανεπιστήμια, με στόχο την ανάπτυξη και προώθηση της έρευνας, τη δημιουργία ερευνητικών «πυρήνων» στο εσωτερικό τους και την υποστήριξη της διαδικασίας αξιολόγησής τους. Τα εργαστήρια αυτά θα συνδέουν τα ΤΕΙ με εκπαιδευτικά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα της χώρας μας ή του εξωτερικού, εφόσον οι επιστημονικοί στόχοι τους

Η θέση του ΤΕΕ τεκμηριώνεται από το πόρισμα της έρευνας του καθηγητή Θ. Π. Τάσιου «περί ισοδυναμίας τίτλων» Διπλωματούχου Μηχανικού ΕΜΠ και Master in Engineering (M.Eng). Αναλυτικά στο πόρισμα σημειώνεται ότι:

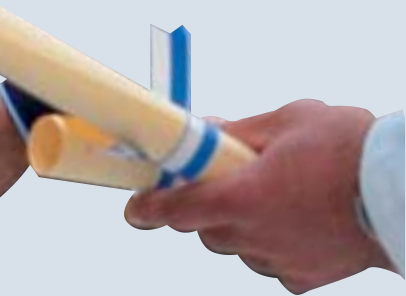
Στις πανεπιστημιακές σπουδές μηχανικού στο Ηνωμένο Βασίλειο διαπιστώθηκε η τάση για εγκατάληψη του παραδοσιακού αγγλοσαξονικού συστήματος «3+1» (με χωριστούς τίτλους σπουδών BSc και MSc). Υιοθετείται σταδιακά το σχήμα 4 ετών αδιάπτωτης πανεπιστημιακής σπουδής, η οποία οδηγεί σε έναν και μόνο τίτλο, το Master in Engineering (M.Eng), κυρίως από τα υψηλότερης στάθμης Βρετανικά Πανεπιστήμια (3 έως 5 RAE). Το Cambridge και της Oxford κατάργησαν τελείως τον 3ετή ενδιάμεσο τίτλο BSc in Engineering.

Συγκριτικά με τα εξετασθέντα υψηλότερης στάθμης βρετανικά πανεπιστήμια στη στάθμη Master in Engineering 4ετούς φοιτήσεως -σύμφωνα με τον οργανισμό Research Assessment Exercise (RAE)- διαπιστώνεται ότι:

Η συνολική διάρκεια διδασκαλίας στο ΕΜΠ είναι ουσιαστικά μεγαλύτερη από ότι στα υψηλές στάθμης βρετανικά Πανεπιστήμια. Το δίπλωμα ΕΜΠ είναι εμφανώς ανώτερο των 4ετούς διάρκειας σπουδών που οδηγούν σε MSc σ' αυτά τα Πανεπιστήμια.

Ο ενιαίος τίτλος Master in Engineering στο Ηνωμένο Βασίλειο έ-

Αγωγή κατά ΤΕΕ για τις θέσεις του περί τεχνικής εκπαίδευσης

που αποχωρούν λόγω συμπλήρωσης του προβλεπόμενου ορίου ηλικίας, μπορούν να συνεχίσουν να επιβλέπουν διδακτορικά, να συμμετέχουν σε όσα ερευνητικά προγράμματα είχαν ξεκινήσει, να διατηρούν τις θέσεις τους σε διοικητικά συμβούλια Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου ή σε κάθε είδους επιτροπές στις οποίες έχουν διοριστεί πριν από την αποχώρησή τους και μπορούν σε συμμετέχουν σε επιτροπές για την κρίση συναδέλφων τους. Ακόμη μπορούν να παραδίδουν μεταπτυχιακά μαθήματα και να διδάσκουν σε Ινστιτούτα Διά Βίου Εκπαίδευσης,

Η «βιομηχανία των αγωγών», που έχει καθιερωθεί τα τελευταία χρόνια στο δημόσιο βίο, ως τρόπος αντίδρασης στη διατύπωση πολιτικών και επιστημονικών απόψεων, με προφανείς σκοπιμότητες, «κύττηξε» και το ΤΕΕ. Συνολικά 18 πολίτες, απόφοιτοι των ΚΑΤΕΕ και ΤΕΙ, κατέθεσαν αγωγή προσωπικά κατά του προέδρου του ΤΕΕ, Γιάννη Αλαβάνου, και κατά του ΤΕΕ, ζητώντας ως αποζημίωση από 100.000 ευρώ ο καθένας, δηλαδή συνολικό ποσό 1,8 εκατομμυρίων ευρώ, αντιδρώντας όχι σε όσα πραγματικά επώθησαν, αλλά κατά βάση σε συμπεράσματα και ερμηνείες που δόθηκαν από δημοσιεύματα μιάς εβδομαδιαίας εφημερίδας (με αφετηρία μian υποτιθέμενη συνέντευξη με τον πρόεδρο του ΤΕΕ, η οποία ουδέποτε πραγματοποιήθηκε) επί των αναφερθέντων σε συνέντευξη Τύπου του ΤΕΕ το Νοέμβριο του 2008. Σε αυτή τη συνέντευξη Τύπου που διοργάνωσε ο πρόεδρος του ΤΕΕ, Γ. Αλαβάνος, πλαισιωμένος από

τους αντιπρυτάνεις του ΕΜΠ, Ι. Πολύζο και Γ. Σπάθη, ενώ παραβρέθηκαν οι Χ. Σπίρτζης, Β' αντιπρόεδρος, και Η. Δρούλιας, ΓΓ ΤΕΕ, είχε τεθεί το θέμα ότι είναι αναγκαία η συνολική μεταρρύθμιση στη δομή της τεχνικής εκπαίδευσης και του τεχνικού δυναμικού στη χώρα μας και είχε υπογραμμιστεί ότι τα επαγγελματικά δικαιώματα πρέπει να ρυθμίζονται από τους καθ' ύλην αρμόδιους. Οι 18 ενάγοντες υποστηρίζουν στην αγωγή τους ότι «υπέστησαν ζημιά οικονομική, αφού πολλοί πρόσφατοι πελάτες τους ανακάλεσαν την εντολή που τους είχαν δώσει και μειώθηκε η συνήθης πελατεία τους», όπως επίσης ότι «τα δημοσιεύματα απέτρεψαν πολλούς μελλοντικούς πελάτες τους να αναζητήσουν τις υπηρεσίες τους» προκειμένου να υποστηρίξουν το αίτημα της οικονομικής αποζημίωσής τους.

Αξιοσημείωτο είναι ότι το ΤΕΕ στη συνέχεια είχε κοινοποιήσει τις θέσεις και προτάσεις του προς τον υπουργό Παιδείας, όπως αναγράφονταν στο κείμενο της συνέντευξης Τύπου, που

διανεμήθηκε σε όλους τους δημοσιογράφους που κάλυψαν το γεγονός. Ο Γ. Αλαβάνος είχε σχετικά επισημάνει ότι «το θέμα της συνέντευξης Τύπου ήταν τα επαγγελματικά δικαιώματα. Θέση του ΤΕΕ είναι ότι όλοι όσοι ασχολούνται στον τεχνικό τομέα πρέπει να έχουν επαγγελματικά δικαιώματα. Τέτοια που δεν θα οξύνουν τις στρεβλώσεις, τις οποίες ο υπουργός παραδέχεται ότι υπάρχουν τόσο στην τεχνική εκπαίδευση όσο και στη δομή του επαγγέλματος, από τον τεχνίτη ως τον διπλωματούχο μηχανικό. Επισημάναμε τις ευθύνες του υπουργείου Παιδείας ξεκάθαρα και απλά: Αντιμετωπίζει επιλεκτικά το θέμα των επαγγελματικών δικαιωμάτων. Δεν ασχολείται καθόλου με μεγάλες κατηγορίες πτυχιούχων που δεν έχουν δικαιώματα, επιδιώκει να αντιμετωπίσει κατ' αποκλειστικότητα το θέμα των επαγγελματικών δικαιωμάτων, παρακάμπτοντας τα παραγωγικά και όπως είναι αυτονόητο, πλέον αρμόδια υπουργεία, το ΤΕΕ αλλά και τους εκπαιδευτικούς των παραγωγών».

χει στενότερο και πρακτικότερο αντικείμενο από το ΕΜΠ. Το ΕΜΠ παρέχει τον πληρέστερο κύκλο σπουδών. Η εμπάθυνση στη θεωρία είναι μεγαλύτερη, ενώ οι σπουδές που παρέχει είναι σχεδιασμένες, ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες της ελληνικής αγοράς.

Τα πανεπιστήμια της αλλοδαπής υπερτερούν σε διδακτικές μεθόδους και σε παροχές προς τους φοιτητές, με αποτέλεσμα να επιτυγχάνουν καλύτερη και ταχύτερη απορρόφηση της γνώσης. Είναι άρ-

γνώσεις, αντίθετα με τα ξένα πανεπιστήμια, που επικεντρώνονται στα απολύτως αναγκαία ανά ειδικότητα. Στην Ελλάδα, ο διπλωματούχος μηχανικός, έχοντας αποκτήσει μόνο κάποια εξειδίκευση, θα αναγκαστεί, ενδεχομένως, να έρθει αντιμέτωπος με την ανεργία και να στραφεί στην ετεροαπασχόληση.

Όμως, η ελληνική νομοθεσία επιτρέπει -για παράδειγμα- στον ΠΜ να υπογράφει για έργα που αφορούν όχι μόνο τον τομέα ειδίκευσής του, αλλά όλους τους τομείς. Κατά συνέπεια, ο απόφοιτος του πανεπιστημίου της αλλοδαπής απολαμβάνει του δικαιώματος να υπογράφει ακόμα και για έργα για τα οποία δεν διδάχτηκε ποτέ τίποτα.

Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί το γεγονός ότι, για την κατεύθυνση του δομοστατικού, οι απόφοιτοι των πανεπιστημίων της αλλοδαπής δεν διδάσκονται αρκετές, απολύτως απαραίτητες, έννοιες στην περιοχή της Δομοστατικής (π.χ. αντισεισμικά).

Το ΕΜΠ προσφέρει περισσότερες γνώσεις γύρω από την επιστήμη του ΠΜ, αλλά υστερεί σε μεθόδους διδασκαλίας και οργάνωση. Το πρόγραμμά του εξασφαλίζει τη διακλαδικότητα των αποφοίτων, στοιχείο απαραίτητο σε πολλές εφαρμογές (π.χ. γεφυροποιία). Ο μεγάλος αριθμός φοιτητών στο ΕΜΠ καθιστά δύσκολη την εφαρμογή σύγχρονων και αμφίδρομων μεθόδων διδασκαλίας. ■

Το πόρισμα για την ισοδυναμία των πολυτεχνικών πτυχίων με Master

ρηκτα συνδεδεμένα με την αγορά εργασίας, κάτι το οποίο δεν ισχύει για τα Πολυτεχνεία και τις Πολυτεχνικές Σχολές της χώρας μας.

Η φιλοσοφία των αλλοδαπών πανεπιστημίων είναι να περιλαμβάνουν στα προγράμματα σπουδών τους τα απαραίτητα ανά ειδικότητα. Είναι αμεσότερα προσανατολισμένα προς τις ανάγκες των αποφοίτων τους όσον αφορά την εργασία. Οι φοιτητές καλούνται συχνά να εκπονήσουν εργασίες σε συνεργασία με εταιρείες, ενώ ενθαρρύνεται και η καλοκαιρινή εργασία. Είναι προφανές ότι απορροφούνται εύκολα στην αγορά εργασίας, η οποία στη χώρα τους απαιτεί εξειδικευμένο προσωπικό. Το ΕΜΠ προσφέρει περισσότερες θεωρητικές

Η ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΜΕ ΤΟ... «ΜΑΤΙ» ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Ανάκαμψη της αγοράς κατοικίας στην Ελλάδα από τα μέσα του 2010 αναμένει η Εθνική Τράπεζα. Σύμφωνα με μελέτη της τράπεζας, η οικοδομή έχει εισέλθει σε περίοδο σημαντικής διόρθωσης, η οποία, ωστόσο, δε συνοδεύεται από αντίστοιχη μείωση τιμών. Οι αναλυτές της τράπεζας εκτιμούν ότι το απόθεμα των 137.000 απούλητων κατοικιών που υπήρχε στο τέλος του 2008 θα απορροφηθεί σταδιακά μέχρι τα μέσα του 2010, υπό την προϋπόθεση να υπάρξει περαιτέρω διόρθωση των τιμών, τουλάχιστον κατά 10%. Η συνεχιζόμενη κάμψη στην κατασκευαστική δραστηριότητα, καθώς και στις επιχειρηματικές επενδύσεις, οδηγεί την τράπεζα στην εκτίμηση ότι το ΑΕΠ θα συρρικνωθεί κατά 1,4% το 2009, ενώ θα ακολουθήσει ήπια ανάκαμψη κατά 0,8 το 2010. Ο πληθωρισμός εκτιμάται ότι θα κλείσει στο 1,3% το 2009 και στο 2,5% το 2010 και η ανεργία στο 9,5% το 2009 και στο 10% το 2010.

Ειδικότερα, στη μελέτη της Διεύθυνσης Στρατηγικής και Οικονομικής Ανάπτυξης της Εθνικής Τράπεζας για την ελληνική αγορά κατοικίας, επισημαίνεται ότι η οικο-

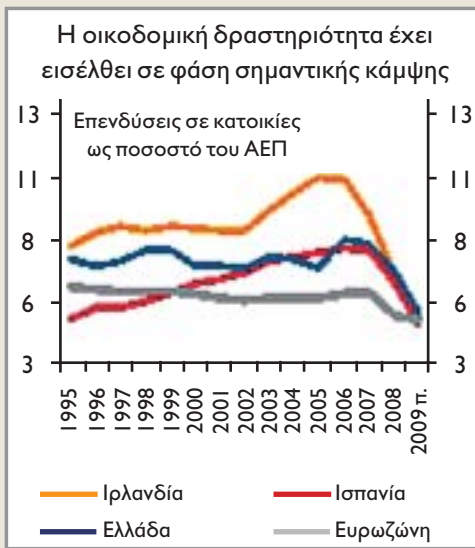
Ανάκαμψη από τα μέσα του 2010

Η συνεχιζόμενη κάμψη στην κατασκευαστική δραστηριότητα και στις επιχειρηματικές επενδύσεις, καθώς και η μείωση των εξαγωγών και η κόπωση στην ιδιωτική κατανάλωση, θα οδηγήσουν σε συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας κατά 1,4% το 2009

δομική δραστηριότητα αποτελεί βασικό αναπτυξιακό πυλώνα για την ελληνική οικονομία, συνεισφέροντας περίπου 0,8 ποσοστιαίες μονάδες στο μέσο ετήσιο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης κατά την τελευταία δεκαετία. Η συνεισφορά αυτή αντανακλά τόσο το ρόλο της κατασκευαστικής δραστηριότητας στο ΑΕΠ, όσο και τις σημαντικές δευτερογενείς επιδράσεις της στον πλούτο των νοικοκυριών, καθώς και σε μία σειρά συνδεόμενων με την αγορά κατοικιών δραστηριοτήτων (όπως κατηγορίες τεχνιτών, κτηματομεσιτικές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες κλπ.).

Τον τελευταίο, όμως, ενάμιση χρόνο η οικοδομική δραστηριότητα έχει εισέλθει σε φάση έντονης διόρθωσης, με τις επενδύσεις σε κατοικίες να μειώνονται κατά 29% το 2008, αντανακλώντας τις συνθήκες υπερβάλλουσας προσφοράς που έχουν διαμορφωθεί στην αγορά ακινήτων κατά την ίδια περίοδο. Η σημαντική κάμψη της

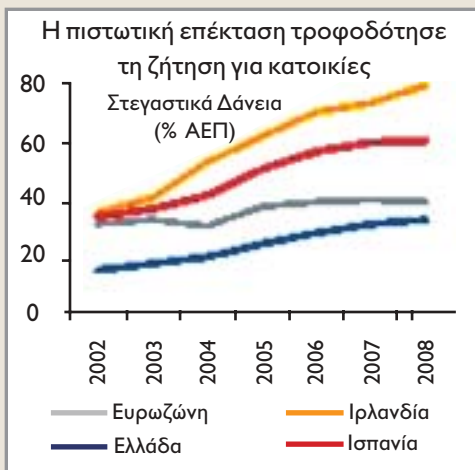

(Πίν. 1)

Πηγή: ΟΟΣΑ, ΤτΕ

(Πίν. 2)

(Πίν. 3)

κατασκευαστικής δραστηριότητας δε χαρακτηρίζει μόνο την ελληνική αγορά, αλλά είναι ορατή στις περισσότερες ευρωπαϊκές αγορές ακινήτων και ιδιαίτερα σε αυτές που εμφάνισαν τις πιο εντυπωσιακές επιδόσεις σε όρους αύξησης της κατασκευαστικής δραστηριότητας την τελευταία δεκαετία, όπως η Ισπανία και η Ιρλανδία. Το σημαντικό πλήγμα που επέφεραν οι επιπτώσεις της διεθνούς οικονομικής κρίσης στη ζήτηση, και ιδιαίτερα το πρωτόγνωρο κλίμα αβεβαιότητας και η αύξηση του κόστους χρηματοδότησης, που σημειώθηκαν μετά το Σεπτέμβριο του 2008, αποτέλεσαν τη χαριστική βολή για τις προαναφερόμενες αγορές, οι οποίες ήδη χαρακτηρίζονταν από υψηλά αποθέματα αδιάθετων νεόδημων κατοικιών. Στις χώρες αυτές σημειώθηκε κάμψη της κατασκευαστικής δραστηριότητας, ως ποσοστού του ΑΕΠ, κατά περισσότερο από 3,5 ποσοστιαίες μονάδες (συγκριτικά με 2 ποσοστιαίες μονάδες στην Ελλάδα) από τα ιστορικά υψηλά επίπεδα, στα οποία ανήλθαν τη διετία 2005-2006, ενώ η βίαιη αυτή διόρθωση της κατασκευαστικής δραστηριότητας εκτιμάται ότι αφαίρεσε σχεδόν 3 ποσοστιαίες μονάδες από το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξής τους κατά το 2008 (συγκριτικά με 1,5 ποσοστιαία μονάδα στην Ελλάδα).

Η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι οι περίοδοι οικονομικής ύφεσης, που συνοδεύονται από σημαντικές διορθώσεις στην οικοδομική δραστηριότητα, είναι περισσότερο παρατεταμένες και διαρκούν τέσσερα έως πέντε χρόνια (μελέτη για 18 χώρες του ΟΟΣΑ, Σεπτέμβριος 2008). Δεδομένου ότι η οικοδομική δραστηριότητα στην Ελλάδα διανύει το δεύτερο χρόνο συρρίκνωσης, είναι κρίσιμο να εκτιμηθεί η έκταση των υφιστάμενων ανισορροπιών στην αγορά, καθώς και ο περαιτέρω χρόνος που θα απαιτηθεί για τη διόρθωσή τους, προκειμένου να γίνει ορατό το χρονικό σημείο ανάκαμψης της αγοράς ακινήτων. Η εκτίμηση του αδιάθετου αποθέματος νεόδημων κατοικιών, καθώς και των δυνατοτήτων απορρόφησής του, αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για την εξαγωγή οποιουδήποτε συμπεράσματος αναφορικά με την τρέχουσα κατάσταση της αγοράς, καθώς και για την εκτίμηση των βραχυπρόθεσμων προοπτικών της. Οι αναφορές τούς τελευταίους μήνες για την ύπαρξη ε-

νός αποθέματος νεόδημων κατοικιών της τάξης των 200-250 χιλιάδων, εγγείρουν σοβαρές ανησυχίες για το βάθος και τη χρονική έκταση της διόρθωσης.

Εκτίμηση για το αδιάθετο απόθεμα νεόδημων ακινήτων

Η Δ/ση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας επιχειρεί να εκτιμήσει το απόθεμα απούλητων νεόδημων κατοικιών, με βάση ένα υπόδειγμα μακροχρόνιας ζήτησης για κατοικίες, προσεγγίζοντας παράλληλα το σκέλος της προσφοράς από το επίπεδο των εκδιδόμενων οικοδομικών αδειών.

Οι βασικοί παράγοντες που τροφοδότησαν τη ζήτηση είναι: i) Ο ισχυρός ρυθμός αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματος στη Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία (κατά 3,2% ετησίως), ii) η σημαντική μείωση των επιτοκίων (κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 1999 και 2005) και η επακόλουθη αύξηση της πιστωτικής επέκτασης (κατά 29% ετησίως την τελευταία δεκαετία) καθώς και iii) οι ευνοϊκοί δημογραφικοί και κοινωνικοί παράγοντες (όπως η αύξηση του πληθυσμού ηλικίας 30-45 ετών κατά 6,5% και η μείωση του μέσου μεγέθους των νοικοκυριών σε 2,7 άτομα το 2007, από 3,1 στα μέσα της δεκαετίας του 1990). Οι παράγοντες αυτοί οδήγησαν σε σημαντική ενίσχυση της ζήτησης κατοικιών (η οποία ανήλθε σε 112.000 ετησίως, την περίοδο 1998-2007, συγκριτικά με έναν 25ετή μέσο όρο της τάξης των 93.000 κατοικιών). Η διστακτική αντίδραση των κατασκευαστών κατά την περίοδο 1999-2002, δημιούργησε συνθήκες πλεονάζουσας ζήτησης, η οποία εξισοροπήθηκε σταδιακά μέχρι τα μέσα του 2005, οπότε η αγορά εκτιμάται ότι βρέθηκε σε ισορροπία. Οι θετικές προσδοκίες για την ανθεκτικότητα της ζήτησης, σε συνδυασμό με την επιβολή του ΦΠΑ στις κατασκευές, εξώθησε σε πρωτόγνωρα ύψη την έκδοση οικοδομικών αδειών το 2005 (80% πάνω από το 10ετή ετήσιο μέσο όρο τους). Κατά συνέπεια, η οικοδομική δραστηριότητα αυξήθηκε με εξαιρετικά υψηλό ρυθμό κατά τη διετία 2006-2007, ενώ είχαν ήδη αρχίσει να διαφαίνονται τα πρώτα σημάδια κάμψης της ζήτησης κατοικιών κατά τη διάρκεια του 2006. Το ξέσπασμα της διεθνούς οικονομικής κρίσης και ειδικά η έξαρση

της αβεβαιότητας και η αυξητική τάση του κόστους δανεισμού μετά το Σεπτέμβριο του 2008, επέτειναν την αποδυνάμωση της ζήτησης οδηγώντας το απόθεμα των αδιάθετων ακινήτων στο ιστορικά υψηλό επίπεδο των 137.000 κατοικιών το 2008. Το επίπεδο αυτό, αν και εξαιρετικά υψηλό, αντιστοιχεί σε 2,3% του συνολικού αποθέματος κατοικιών, συνιστώντας μια ανισορροπία πολύ μικρότερου μεγέθους, συγκριτικά με τα επίπεδα της τάξης του 4% και 9% στα οποία ανέρχονται τα αποθέματα απούλητων κατοικιών σε Ισπανία και Ιρλανδία αντίστοιχα.

Οι τιμές κατοικιών στην Ελλάδα εμφανίζονται ανθεκτικές...

Παράλληλα, σε όρους αποτιμήσεων των ακινήτων, η ελληνική αγορά δεν εμφανίζει τις υπερβολές που σημειώθηκαν σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ως εκ τούτου, η κάμψη των τιμών των κατοικιών στην Ελλάδα, έως το πρώτο τρίμηνο του 2009, είναι οριακή, συγκριτικά με τους διψήφιους ρυθμούς μείωσης -από τα υψηλά τους- που σημειώνονται σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (βλ. Ιρλανδία, Ισπανία και Ηνωμένο Βασίλειο). Με βάση ένα βραχυπρόθεσμο υπόδειγμα αποτίμησης των κατοικιών στην Ελλάδα, εκτιμάται ότι η όποια απόκλιση των τιμών από τα μακροοικονομικά τους θεμελιώδη, συντελέστηκε μόνο κατά τη διετία 2006-2007. Η εκτιμώμενη απόκλιση ήταν απόρροια μιας περιόδου ευφορίας για την ανθεκτικότητα της ζήτησης. Υπολογίζεται ότι οι τιμές κατοικιών στην Ελλάδα υπερβαίνουν τις εκτιμώμενες, με βάση τα μακροοικονομικά θεμελιώδη, κατά περίπου 10% -με την υπέρβαση αυτή να είναι χαμηλότερη από την αντίστοιχη του μέσου όρου της ευρωζώνης, εκτός Γερμανίας, όπως προκύπτει από υπολογισμούς του ΔΝΤ- ενώ απέχουν δραματικά από τις εκτιμώμενες υπερτιμήσεις στις τιμές κατοικιών άλλων ευρωπαϊκών χωρών, όπως, λ.χ., 30% στην Ιρλανδία, 27% στην Ολλανδία, 22% στη Γαλλία, 17% στην Ισπανία (ΔΝΤ, Νοέμβριος 2008).

Διόρθωση τιμών

Η προοπτική μιας ήπιας διόρθωσης των τιμών θα μπορούσε να επιταχύνει την απορρόφηση του αποθέματος αδιάθετων κατοικιών. Βασισμένοι σε ένα σενάριο που υποθέτει:

- Κάμψη του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος (-1,2% το 2009 σε ετήσια βάση) και αύξησή του κατά 1% το 2010.

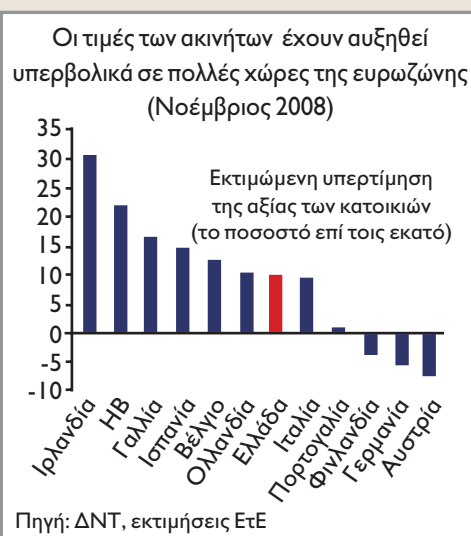
- Διατήρηση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων στα τρέχοντα χαμηλά τους επίπεδα και αύξησή τους κατά μισή ποσοστιαία μονάδα το 2010.

- Σωρευτική μείωση των τιμών των κατοικιών κατά 10% τη διετία 2009-2010.

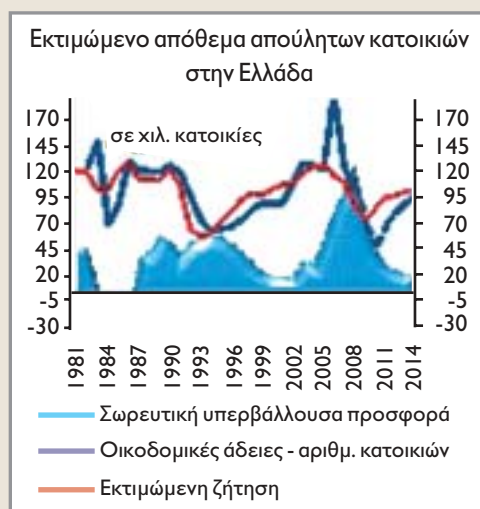
Το απόθεμα απούλητων κατοικιών στην Ελλάδα αναμένεται να περιορισθεί στο επίπεδο των 70.000 κατοικιών, περίπου, στα τέλη του 2009, και στις 40.000 κατοικίες, στα μέσα του 2010, σηματοδοτώντας και τη διακοπή της πτωτικής τροχιάς στην οικοδομική δραστηριότητα για πρώτη φορά από το α' εξάμηνο του 2007. Υπό αυτό το σενάριο, η οικοδομική δραστηριότητα θα αφαιρέσει 1,6 ποσοστιαίες μονάδες από τον ετήσιο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης το 2009 και θα έχει οριακά θετική συνεισφορά το 2010, ενώ η απασχόληση στον κλάδο θα μειωθεί περαιτέρω κατά 34.000 άτομα.

Μακροοικονομικές προβλέψεις

Στο τεύχος παρουσιάζονται και οι τελευταίες προβλέψεις αναφορικά με την πορεία της οικονομικής δραστηριότητας και του πληθωρισμού στην Ελλάδα. Εκτιμάται ότι η συνεχιζόμενη κάμψη στην κατασκευαστική δραστηριότητα, και στις επιχειρηματικές επενδύσεις, καθώς και η μείωση των εξαγωγών και η κόπωση στην ιδιωτική κατανάλωση, θα οδηγήσουν σε συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας κατά 1,4% το 2009. Η ελληνική οικονομία είναι αποδέκτης των κλυδωνισμών από την αναμενόμενη μείωση του ΑΕΠ της ευρωζώνης κατά 4% -η οποία πλήττει εμπορευματικές εξαγωγές και τουρισμό- αλλά διατηρεί σχετικές αντοχές μέσω της αυξημένης κρατικής δαπάνης, της συγκριτικά ανθεκτικότερης αγοράς εργασίας, καθώς και της μειωμένης εκροής αγοραστικής δύναμης στο εξωτερικό λόγω συρρίκνωσης των εισαγωγών. Οι ευνοϊκές επιδράσεις από τις μειωμένες τιμές ενέργειας (κατά 17% συγκριτικά με τα περσινά επίπεδα) και η κάμψη της εγχώριας ζήτησης αναμένεται να οδηγήσουν τον πληθωρισμό σε χαμηλό 40ετίας της τάξης του 1,3% το 2009, ενώ ο δομικός πληθωρισμός -αν και μειωμένος- θα παραμείνει σε επίπεδο οριακά υψηλότερο από 2,0%.

(Πίνακ. 4)

(Πίνακ. 5)

Ελλάδα: Μακροοικονομικές Προβλέψεις			
	2008	2009π	2010
ΑΕΠ (ετήσια μεταβολή)	2,9	-1,4	0,8
Πληθωρισμός (ετήσια μεταβολή)	4,2	1,3	2,5
Ελλειμμα Ισοζ. Τρεχουσών Συναλ. (% ΑΕΠ)	14,5	10,8	9,0
Ποσοστό ανεργίας	7,7	9,5	10,0
ΑΕΠ Ευρωζώνη (ετήσια μεταβολή)	0,6	-4,0	0,2
Τιμή πετρελαίου (σε ευρώ, ετήσιος μ.ο.)	66,0	55,0	75,0

Πηγή: ΕΤΕ, Ευρ. Επιτροπή και ΕΣΥΕ

(Πίνακ. 6)